

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ

Збірник наукових праць

Випуск 4

Засновано у 2015 році

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Заступники головного редактора: **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Відповідальний секретар: **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної ради:

Сухомлинська О. В., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Бех І. Д., доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

Пустовіт Г. П., доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

Павелків Р. В., доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

Коберник О. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Лобода С. М., доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

Члени редколегії:

Безкоровайна О. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

Вербець В. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

Карпенчук С. Г., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

Ламанаускас В., доктор соціологічних наук, професор, директор науково-методичного Центру «Scientia Educologica», професор Шяуляйського університету (м. Шяуляй, Литовська Республіка);

Литвиненко С. А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

Малолєпши Елігіуш, др. хаб., професор, декан педагогічного факультету Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові;

Пелєх Л. Р., доктор педагогічних наук, професор, зав. кафедри міжкультурної комунікації та історії світової літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелєх Ю. В., доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Потапчук Т. В., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Стоклоса К., доктор наук, професор, Інститут Зигмунд-Неуман (Дрезден, ФРН);

Федаєва В. Л., доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

Шмид К., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри історії і теорії виховання Жешувського університету (м. Жешув, Республіка Польща);

Шугасва Л. М., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

Ящук І. П., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

Бісовецька Л. А. кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ.

Сойчук Р.Л., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.

Наказом МОН України № 515 від 16.05.2016 р.

Збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету «Інноватика у вихованні» включений до Переліку наукових фахових видань України (галузі науки – педагогічні).

Упорядники: **проф. Петренко О.Б., доц. Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Коляда Н. М.** – доктор педагогічних наук, професор; завідувач кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини.

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №10 від 27 жовтня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

ЗМІСТ

Федяєва В. Л. «Вітчизна – святиня серця і думки...»	7
Павелків Р. В. Особливості розвитку емпатії як соціально-психологічного явища та компонента моральної сфери особистості.....	16
Пустовіт Г. П., Климчук В. В. Упровадження ІКТ у методику навчання та управління діяльністю позашкільних навчальних закладів	27
Петренко О. Б. Використання ІТ у виховному процесі: можливості, переваги, ризики, перспективи.....	40
Потапчук Т. В. Особливості залучення мультимедіа до процесу музичного виховання в сучасній педагогічній практиці.....	47
Budz I. F. National organizations and innovative projects in the content formation of gifted education in Great Britain.....	56
Бєлан Г. В. Національна ідея у науковій спадщині культурно-освітніх діячів 1917-1920-тих рр. як основа патріотичного виховання дітей та молоді в Україні.....	63
Бісовецька Л. А., Верхова І. П. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у роботі класного керівника	73
Боровець О. В. Формування комунікативної компетентності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки	82
Бричок Б. П. Педагогічні проблеми школи інформаційного суспільства: загрози і ризики	89
Бричок С. Б. Особливості застосування і поєднання ІКТ та проектної технології у підготовці вчителя початкових класів	96
Васильюк В. М., Ярмошук О. О., Давидюк І. В. Фізкультурна грамотність в аперцепції суспільної активності індивіда	106
Власюк Г. І., Кіндрат В. К. Спортивно-просвітницька організація «Пласт» у системі патріотичного виховання молоді	116
Ганжа М. В. Функції дизайну в педагогічній теорії та виховній практиці зарубіжних країн.....	124
Генсіцька-Антонюк Н. О. Процес розв'язування текстових математичних задач як засіб розумового виховання учнів.....	135
Гринькова Н. М. Роль інформаційних технологій у моральному вихованні молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....	142
Гудовсек О. А. Професійна підготовка майбутніх педагогів позашкільної освіти до роботи з дітьми молодшого шкільного віку	150

Колупасєва Т. Є. Впровадження інформаційних технологій навчання в умовах проектування інноваційного освітнього середовища вищого навчального закладу	157
Кособуцька Г. П. Роль інформаційних технологій в реалізації концепції духовного розвитку особистості учня	168
Кулакова Л. М. Вплив сучасного інформаційно-комунікаційного простору на формування позитивних моральних якостей особистості молодшого школяра	175
Малиношевський Р. В. Соціально-педагогічні проблеми дослідження ризикованої поведінки старшокласників у сфері Інтернет-спілкування	183
Павелків К. М. Можливості Інтернету в організації взаємодії сім'ї і школи	192
Павелків О. М. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в організаційній та виховній роботі класного керівника загальноосвітнього навчального закладу	200
Петренко С. В. Використання хмарних сервісів G SUITE (GOOGLE APPS) у навчально-виховному процесі	211
Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему	220
Сорочинська Т. А. Застосування інформаційних інновацій у педагогічній діяльності вчителя	230
Стельмашук Ж. Г., Грицюк Н. Й. Використання інформаційних технологій у національно-патріотичному вихованні учнів	239
Сяська І. О. Детермінанти розвитку екологічної самосвідомості студентської молоді у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів	250
Сяська Н. А. Використання методів математичної статистики у фізичному вихованні і спорті засобами новітніх інформаційних технологій	257
Тихенко Л. В. Сучасні підходи до використання інформаційно-комунікаційних технологій у позашкільній освіті	264
Ткачук Н. М. Організація керованої самостійної роботи керівників ЗНЗ в міжкурсовий період	271
Трохимчук І. М. Організація еколого-натуралістичної роботи за міжнародним практичним науково-освітнім проектом GLOBE	281
Ціпан Т. С., Боровець В. І. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчально-виховному процесі школи	290
Шкуренко О. В. Виховання інформаційної культури в майбутніх учителів початкової школи засобами хмарних технологій	299

Доробки молодих науковців

Баліка Л. М. Шкільна бібліотека та інформаційно-комунікаційні технології	305
Гусаковська Т.М. Підготовка майбутніх фахівців із біології у вищому навчальному закладі	312
Дембровська Г. М. Виховний потенціал діяльності тренера-викладача у позашкільних навчальних закладах спортивного профілю	318
Демянюк І. В. Підготовка магістра початкової освіти очима студентів.....	328
Осипчук О. П. Формування морального виховання молодших школярів у педагогічному процесі школи	335
Таргоній І. В. Використання мультимедійних технологій у системі мистецької освіти	342
Федорук О. М. Використання інформаційних технологій в освітній сфері ВНЗ: прикладні аспекти	350
Шидловський А. І. Роль комп'ютерно орієнтованого середовища у становленні професійної компетентності майбутніх вчителів фізико-технологічного профілю	356
Відомості про авторів.....	364

transformation in the experience of learning about the world, finding their own place in it, becomes possible if modern methodological and methodical bases of education of students using innovative educational technologies, in particular ICT are justified and developed. The main directions of scientific-methodical and educational-methodical work on the use of ICT in the Khmelnytsky regional ecological-naturalistic center of students in the educational process and management activities at all levels in the implementation of adult education in the region are justified and described

Real results of system and multipurpose use of ICT in the creation and effective functioning of information and communication environment out-of-school educational institution through the creation of a powerful educational and material base, electronic library of educational-methodical literature, normative-legal support, information and communication technologies methodological support for the training and education of children of different ages, improving the management activities, monitoring the performance of out-of-school educational institutions are presented.

Key words: theoretical and applied principles of ICT applications, innovation development, extracurricular education, information and communication environment, children and student youth, out-of-school educational institution.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2016

О. Б. Петренко

ВИКОРИСТАННЯ ІТ У ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ: МОЖЛИВОСТІ, ПЕРЕВАГИ, РИЗИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація. У статті здійснено практико-орієнтований аналіз можливостей, переваг, ризиків і перспектив використання ІТ у виховному процесі сучасного навчально-виховного закладу. З'ясовано, що прагнення застосовувати ІТ не тільки в навчальній, але й у виховній роботі зумовлено соціальними, педагогічними й технологічними причинами. Обґрунтовано критерії ефективності використання ІТ у виховному процесі (економічність, компактність, наочність (візуалізація), можливість проведення моніторингу, можливість творчого розвитку особистості учнів), конкретні умови цієї ефективності (відповідне матеріально-технічне забезпечення, наявність підготовлених викладачів, наявність у колективі педагогів однодумців-ентузіастів, можливість вибору видів діяльності і їх зміна, демократичність методів педагогічного керівництва, відповідність цілей виховання розвитку особистості кожного школяра). Доведено, що використання ІТ у виховному процесі сприяє ефективності виховних заходів, а грамотне, системне використання інформаційних технологій може і повинне стати потужним сучасним засобом підвищення ефективності виховного процесу.

Ключові слова: інформаційні технології, виховний процес, ІКТ-компетентність, інноваційна виховна діяльність.

Постановка проблеми. Одним з основних факторів оптимальної діяльності й розвитку освітньо-виховних закладів є неперервне теоретичне й практичне підвищення кваліфікації педагогів нового типу: професійних, компетентних, готових до інноваційної діяльності. Підготовка педагогів до інноваційної виховної діяльності – одне із завдань діяльності Науково-методичного Центру інноваційних технологій виховного процесу НАПН України про Рівненському державному гуманітарному університеті.

Формат реалізації цього **завдання**, зокрема, передбачає оптимальне й органічне введення нових інформативно-технологічних засобів у традиційну виховну діяльність, додавши їй інформативності, мобільності, видовищності, емоційного забарвлення й не зламавши при цьому її роками виврену логічну структуру, засновану на величезному досвіді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Використання комп'ютерних технологій – це не вплив моди, а необхідність, зумовлена реальним рівнем розвитку освіти, про що зазначається і в державних нормативних документах [3].

Прагнення застосовувати ІТ не тільки в навчальній, але й у виховній роботі зумовлено соціальними, педагогічними й технологічними причинами. По-перше, сформоване замовлення на включення такої діяльності в систему освіти; по-друге, педагогічні причини зумовлені необхідністю пошуку засобів підвищення ефективності освіти; по-третє, ІТ дає змогу підвищити мотивацію навчання й включити учнів в активну діяльність [4].

Ми переконані, що інформативні технології необхідно широко використовувати в організації виховного процесу, позаяк їхні **можливості** надзвичайно великі. На нашу думку, ІТ:

- виступають як засіб для створення інформаційно-методичних матеріалів і документів (планів, конспектів, методичних розробок та ін.);

- як засіб забезпечення наочності (презентації, відеоролики, відеофільми й інші демонстраційні форми);

- як засіб пошуку інформації (текстової, відео- і аудіо-);

- як засіб обробки інформації (фото- й відеозображень, текстової, статистичної інформації для портфоліо, обробки анкет, побудови діаграм, графіків при дослідженні динаміки тих або інших процесів у виховній діяльності);

- як засіб зберігання інформації (бази даних, методичні розробки й колекції, фото- і відеоархіви, електронні сховища);

- як засіб комунікації (сайт, електронна пошта, форуми, чати тощо).

При цьому діапазон використання ІТ у виховному процесі досить широкий. Саме ІТ:

- підвищують і стимулюють інтерес учнів до виховних завдань завдяки мультимедійним технологіям;

- активізують розумову діяльність і ефективність виховання тих або інших якостей особистості завдяки інтерактивності;

- дають змогу моделювати й візуалізувати процеси, явища, складні для демонстрації в реальності, але необхідні для створення повноцінного зорового ряду;

- дають змогу максимально індивідуалізувати виховання;

- надають учням й учителям можливість самостійного пошуку матеріалів, опублікованих у мережі Інтернет для підготовки доповідей, рефератів, складання сценаріїв; надають допомогу в пошуках відповідей на проблемні питання;

- створюють величезне поле для розвитку креативних здібностей, формування загальної й інформаційної культури [6].

Завдяки використанню ІТ стало можливим створення класних (шкільних) мультимедійних бібліотек (медіа-тек) для супроводу й організації різних виховних заходів (презентацій, оглядів, круглих столів, дискусій, зустрічей та ін.); створення й організація діяльності мультимедійних лабораторій, основним призначенням яких є виготовлення мультимедійної продукції для потреб класу, школи: оцифровка музейних фондів і шкільних архівів; розробка авторських програмних продуктів, мультимедійних ресурсів для виховних заходів і навчальних занять; організація конкурсів, проектів, творчих робіт із використанням ІТ; організація дослідницької діяльності з використанням ІТ; участь у телекомунікаційних мережевих проєктах, створення сайтів, web- сторінок, блогів дитячих об'єднань, творчих колективів і використання їх можливостей у системі виховної діяльності.

Багатофункціональність інформаційних технологій забезпечує їх ефективне використання й у системі управління виховним процесом:

- варіативність використання ІТ в управлінні виховним процесом;

- створення колекцій мультимедійних бібліотек, електронних ресурсів на допомогу класним керівникам, педагогам позашкільної освіти;

- використання готових ресурсів: програмних продуктів для організації системи управління виховним процесом, електронних журналів, газет, сайтів, довідників, мультимедійних бібліотек тощо;

- організація електронного документообігу згідно з вимогами до виховної документації (планування, пакети розпорядчої документації, електронні архіви, бази даних);

- організація єдиного інформаційного, виховного середовища навчального закладу (локальна мережа, сайт закладу, база електронних виховних ресурсів, єдина база нормативної, аналітичної й поточної документації, обмін інформацією й ін.);

- автоматизація процесів моніторингу виховної діяльності: комп'ютерне тестування, обробка результатів діагностики за допомогою комп'ютера; створення баз даних за результатами моніторингу;

- використання мережевих технологій (Інтернет-конференції, чати, форуми, блоги) у системі методичної діяльності класних керівників, педагогів позашкільної освіти, в організації діяльності дитячих колективів.

Виокремивши можливості використання ІТ у виховному процесі, безперечно, доцільно окреслити *переваги* такого використання:

- використання ІТ робить виховний процес більш сучасним, різноманітним, насиченим;

- ІТ значно розширюють можливості представлення інформації виховного змісту, впливають на різні канали сприйняття, на різні види пам'яті, забезпечують оперування більшими обсягами інформації;

- використання ІТ забезпечує наочність, красу, естетику оформлення виховних заходів;

- використання ІТ робить процес виховання більш привабливим для дітей, підвищує інтерес до заходів;

- використання ІТ сприяє адаптації дитини в сучасному інформаційному просторі й формуванню інформаційної культури;

- ІТ використовуються в різних формах виховних заходів і досить легко поєднуються з різними інформаційними джерелами й педагогічними технологіями;

- використання ІТ дає змогу більш якісно здійснювати систему діагностики й моніторингу виховного процесу;

- використання ІТ підвищує якість педагогічної праці.

Критеріями ефективності використання ІТ у виховному процесі є:

- економічність (зменшення матеріальних і тимчасових ресурсів);

- компактність (можливість накопичувати інформації на носіях);

- наочність (візуалізація) – особливість структурного оформлення програм, що дає можливість розширювати й поглиблювати уявлення про відповідний матеріал, про взаємозв'язки;

- можливість проведення моніторингу (економна, цілеспрямована й індивідуальна діагностика і форма вивчення особистості дитини через тести, анкети);

- можливість творчого розвитку особистості учнів, їхньої ініціативи, самореалізації й самодіяльності через випуски шкільної комп'ютерної газети й створення електронних музеїв.

Однак можливості й переваги застосування ІТ у виховній роботі з учнями реалізуються за дотримання конкретних умов ефективності:

- відповідне матеріально-технічне забезпечення;

- наявність підготовлених викладачів;

- наявність у колективі педагогів однодумців-ентузіастів;

- можливість вибору видів діяльності і їх зміна;

- демократичність методів педагогічного керівництва;

- відповідність цілей виховання розвитку особистості кожного школяра.

Водночас на можна не зупинись і на окресленні певних ризиків і недоліків, пов'язаних із використанням ІТ у виховному процесі навчально-виховного закладу.

До *ризиків* використання ІТ у виховному процесі відносимо:

- можливість вироблення пасивності, інертності, виникнення бажання отримувати інформацію, розробки, презентації тощо, але не викладати свої власні напрацювання;

- невміння зацікавити своїми матеріалами аудиторію, незнання основних правил просування матеріалів у мережі Інтернет, що створює враження їх «непотрібності» і спричиняє втрату інтересу;

- низький рівень ІКТ-компетентості вчителя. А створення власних засобів потребує не лише суттєвих затрат часу, а й відповідних ІКТ-компетентостей учителів [7].

- ймовірність того, що, захопившись застосуванням ІТ у виховному процесі, учитель надаватиме перевагу наочно-ілюстративним методам, ігноруючи особистісно-орієнтований підхід до дитини, а виховний процес базується не стільки на засвоєнні інформації й способах її отримання і використання, але, у першу чергу, він передбачає особистісне спілкування вихователя з учнем, ґрунтується на почуттях, переживаннях, емоціях.

Недоліками використання ІТ у виховному процесі, на нашу думку, є:

- високий поріг входження учнів і вчителів;

- не всі вчителі психологічно готові до використання ІТ, розуміють тенденції розвитку інформаційних технологій, можливості та результати їх впровадження;

- низький рівень матеріально-фінансового забезпечення. Будь-яке впровадження потребує апаратного забезпечення, як-от: планшети, ПК, проектори, інтерактивні засоби, які в сьогоdnішніх реаліях коштують надзвичайно дорого, а на фінансування таких проектів у державі немає коштів у зв'язку з політичною та економічною ситуацією в країні;

- значна кількість ресурсів, програмного забезпечення є пропрієтарними (платними), що накладає ряд обмежень на використання певної продукції;

- дуже мала частка ресурсів зорієнтована на україномовного користувача (і російськомовного також).

Перспективами використання ІТ у виховному процесі вважаємо:

- переорієнтування педагогів із пасивного засвоєння інформації на активне розширення свого професійного досвіду й внесення в колекцію освітніх ресурсів своїх креативних рішень;

- повне впровадження й використання електронних класних журналів;

- створення шкільної мультимедійної студії;

- електронні творчі звіти класних керівників;

- створення сторінки «Для вас, батьки» на сайті школи;

- створення медіатеки «На допомогу класному керівникові».

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, використання ІТ у виховному процесі сприяє ефективності виховних заходів. Грамотне, системне використання інформаційних технологій може і повинне стати потужним сучасним засобом підвищення ефективності виховного процесу. Перспективу подальших наукових розвідок вбачаємо у подальшому вивченні виховного потенціалу сучасних засобів ІТ, детальному аналізі особливостей використання кожного конкретного засобу ІТ у виховному процесі, розробці та впровадженню ефективних засобів ІТ у виховний процес навчально-виховних закладів.

Список використаних джерел:

1. Дементієвська Н. П. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів / Н. П. Дементієвська // Інформаційні технології і засоби навчання: зб. наук. праць / За ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К. : Атіка, 2005. – 272 с.
2. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании : учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / И. Г. Захарова. – М. : Издательский центр «Академия», 2003. – 192 с.
3. Лист Міністерства 1/9-879 від 12.12.11 Щодо оволодіння учителями загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційними технологіями / Режим доступу: <http://tvogovt.zp.ua/lysty-mon>. – Заголовок з екрана.
4. Полат Е. С. Современные педагогические и информационные технологии в системе образования : учебное пособие / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина. – 3-е изд., стер. – Минск : Академия, 2010. – 365 с.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. За ред. О. І. Пометун / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : Видавництво А. С. К., 2004. – 192 с.
6. Сайков Б. П. Организация информационного пространства образовательного учреждения: практическое руководство / Б. П. Сайков. – Москва : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2005. – 406 с.
7. Турчинська С. Д. Моніторинг ІКТ-компетентності педагогічних працівників: навчал.-методич. посібник / С. Д. Турчинська. – Рівне : [б.в.], 2012. – 69 с.

REFERENCES TRANSLATED AND TRANSLITERATED:

1. Dementiivska N. P. Kompiuterni tekhnolohii dlia rozvytku uchniv ta vchyteliv [Computer technology for the development of students and teachers] / N. P. Dementiivska // Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia: zb. nauk. prats / Za red. V. Yu. Bykova, Yu. O. Zhuka / Instytut zasobiv navchannia APN Ukrainy. –K. : Atika, 2005. – 272 s. (in Ukrainian)
2. Zaharova I. G. Informacionnye tehnologii v obrazovanii [Information technologies in education] : ucheb. posobie dlja stud. vyssh. ped. ucheb. zavedenij / I. G. Zaharova. – M.: Izdatel'skij centr “Akademija”, 2003. – 192 s. (in Russian)
3. Lyst Ministerstva 1/9-879 vid 12.12.11 Shchodo ovobodinnia uchyteliamy zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv informatsiino-komunikatsiinymy tekhnolohiiamy [By mastering teachers of secondary schools with information and communication technologies] / Rezhym dostupu: <http://tvogovt.zp.ua/lysty-mon>. – Zagholovok z ekrana. (in Ukrainian)
4. Polat E. S. Sovremennye pedagogicheskie i informacionnye tehnologii v sisteme obrazovanija [Modern pedagogical and information technologies in the education system] : uchebnoe posobie / E. S. Polat, M. Ju. Buharkina. – 3-e izd., ster. – Minsk : Akademija, 2010. – 365 s. (in Russian)
5. Pometun O. I. Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia [Modern lesson. Interactive learning technologies] : nauk. -metod. posibn. Za red.

- O. I. Pometun / O. I. Pometun, L. V. Pyrozhenko. – K. : Vydavnytstvo A. S. K., 2004 – 192 s. (in Ukrainian)
6. Sajkov B. P. Organizacija informacionnogo prostranstva obrazovatel'nogo uchrezhdenija [The organization of the information space of an educational institution] : prakticheskoe rukovodstvo / B. P. Sajkov. – Moskva : BINOM. Laboratorija znaniy, 2005. – 406 s. (in Russian)
 7. Turchynska S. D. Monitorynh IKT-kompetentnosti pedahohichnykh pratsivnykiv [Monitoring of ICT-competence of teachers] : navchal.-metodych. posibnyk / S. D. Turchynska. – Rivne : [b.v.], 2012.– 69 s. (in Ukrainian)

Аннотация. В статье осуществлен практико-ориентированный анализ возможностей, преимуществ, рисков и перспектив использования ИТ в воспитательном процессе современного учебно-воспитательного заведения. Выяснено, что стремление применять ИТ не только в учебной, но и в воспитательной работе обусловлено социальными, педагогическими и технологическими причинами. Обоснованы критерии эффективности использования ИТ в воспитательном процессе (экономичность, компактность, наглядность (визуализация), возможность проведения мониторинга, возможность творческого развития личности учеников), конкретные условия этой эффективности (соответствующее материально-техническое обеспечение, наличие подготовленных преподавателей, наличие в коллективе педагогов единомышленников-энтузиастов, возможность выбора видов деятельности и их изменение, демократичность методов педагогического руководства, соответствие целей воспитания развитию личности каждого школьника). Доказано, что использование ИТ в воспитательном процессе содействует эффективности воспитательных мер, а грамотное, системное использование информационных технологий может и должно стать мощным современным средством повышения эффективности воспитательного процесса.

Ключевые слова: информационные технологии, воспитательный процесс, ИКТ-компетентность, инновационная воспитательная деятельность.

Summary. The article gives a practice-oriented analysis of the possibilities, advantages, risks and prospects of the use IT in educational process of modern educational institutions. It is found that the desire to use IT not only in education but also in educational work is caused by social, pedagogical and technological reasons.

Criteria of efficiency of the use of IT in educational process (efficiency, compactness, presentation (visualization), the possibility of monitoring, the possibility of creative development of the individual student), the specific conditions of effectiveness (appropriate logistical support; availability of trained teachers, a group of teachers of like-minded enthusiasts, the choice of activities and their change, democratic methods of pedagogical management, the objectives of education personality development of each student) are grounded.

It is proved that the use of IT in educational process promotes the effectiveness of educational activities, a competent, systematic use of information technologies can and should become a powerful modern tool of increase of efficiency of educational process.

Key words: information technologies, educational process, ICT competence, innovative educational activity.

Стаття надійшла до редакції 17.10.2016

Т. В. Потапчук

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ МУЛЬТИМЕДІА ДО ПРОЦЕСУ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Анотація. У статті розкрито аспекти використання комп'ютерних технологій на уроках музичного мистецтва, що забезпечує вирішення завдань всебічного розвитку природних, творчих здібностей учнів, а саме: фантазії і художньої уяви; асоціативного сприйняття і мислення на основі художнього і музичного матеріалів, розуміння поняття ритму в природі і мистецтві. Використання комп'ютера на уроці створює можливості для розвитку зорової пам'яті, фантазії, формування у дітей естетично-гармонійного світосприйняття.

Ключові слова: сучасна педагогічна практика, процес музичного виховання, мультимедійна програма «Музичне мистецтво», мультимедіа, учень, метод проектів, відеофрагменти.

Постановка проблеми. Перед сучасною системою освіти стоїть низка першочергових завдань, пов'язаних із підготовкою підростаючого покоління до професійного самовизначення і самореалізації в сучасних соціально-економічних реаліях. Це зумовлює формування нової системи знань, умінь і навичок в умовах тотальної інформатизації всіх ланок життєдіяльності суспільства. Сучасні російські дослідники В. Ланкін та О. Григор'єва вважають, що необхідно готувати підростаюче покоління до швидкого сприйняття й обробки інформації, успішного її відображення і використання у навчальній, згодом професійній діяльності. Наявність системи знань та умінь з інформаційних технологій стає базовою вимогою для сучасного випускника школи. Науково доведено, що застосування інформаційних технологій (зокрема електронних посібників) при вивченні різноманітних дисциплін відкриває широкі можливості як для ілюстрування та демонстрації, так і для сприйняття навчального матеріалу [5, с. 132–133].

Як вважає О. І. Пометун, мультимедійні засоби надають нові можливості в організації навчального процесу вчителю, а учневі у виявленні і розвитку його творчих здібностей, а також сприяють

Наукове видання

ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ
Збірник наукових праць

Випуск 4

Упорядники:

проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:
наукова бібліотека РДГУ

Підписано до друку 27.10.2016 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,7. Замовлення №197/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66

Інноватика у вихованні : зб. наук. пр. Вип. 4 / упоряд.
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 366 с.

УДК 37 : 005.591.6
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016